

तृतीयः पाठः—डिजीभारतम्

प्रश्न 1:

अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत-

- (क) कुत्र “डिजिटल इण्डिया” इत्यस्य चर्चा भवति?
- (ख) केन सह मानवस्य आवश्यकता परिवर्तते?
- (ग) आपणे वस्तूनां क्रयसमये केषाम् अनिवार्यता न भविष्यति?
- (घ) कस्मिन् उद्योगे वृक्षाः उपयुज्यन्ते?
- (ङ) अद्य सर्वाणि कार्याणि केन साधितानि भवन्ति?

उत्तर 1:

- (क) सम्पूर्णविश्वे
- (ख) कालपरिवर्तनेन
- (ग) रूप्यकाणाम्
- (घ) कर्गदोद्योगे
- (ङ) चलदूरभाषायन्त्रेण

प्रश्न 2:

अधोलिखितान् प्रश्नान् पूर्णवाक्येन उत्तरत-

- (क) प्राचीनकाले विद्या कथं गृह्यते स्म?
- (ख) वृक्षाणां कर्तनं कथं न्यूनतां यास्यति?
- (ग) चिकित्सालये कस्य आवश्यकता अद्य नानुभूयते?
- (घ) वयं कस्यां दिशि अग्रेसरामः?
- (ङ) वस्त्रपुटके केषाम् आवश्यकता न भविष्यति?

उत्तर 2:

- (क) प्राचीनकाले विद्या श्रुतिपरम्परा गृह्यते स्म?
- (ख) वृक्षाणां कर्तनं संगणकस्य अधिकाधिक-प्रयोगेण न्यूनता यास्यति?
- (ग) चिकित्सालये रूप्यकस्य/रूप्यकाणाम् आवश्यकता अद्य नानुभूयते?
- (घ) वयं डिजीभारतम् इति दिशि अग्रेसरामः?
- (ङ) वस्त्रपुटके रूप्यकाणाम् आवश्यकता न भविष्यति?

प्रश्न 3:

रेखाङ्कितपदान्यधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत-

- (क) भोजपत्रोपरि लेखनम् आरब्धम्।
- (ख) लेखनार्थं कगर्दस्य आवश्यकतायाः अनुभूतिः न भविष्यति।
- (ग) विश्रामगृहेषु कक्षं सुनिश्चितं भवेत्।
- (घ) सर्वाणि पत्राणि चलदूरभाषयन्त्रे सुरक्षितानि भवन्ति।
- (ङ) वयम् उपचारार्थं चिकित्सालयं गच्छामः?

उत्तर 3:

- (क) भोजपत्रोपरि **किम्** आरब्धम्?
- (ख) लेखनार्थं **कस्य** आवश्यकतायाः अनुभूतिः न भविष्यति?
- (ग) **कुत्र** कक्षं सुनिश्चितं भवेत्?
- (घ) सर्वाणि पत्राणि **कुत्र** चलदूरभाषयन्त्रे सुरक्षितानि?
- (ङ) वयम् **किमर्थं** चिकित्सालयं गच्छामः?

प्रश्न 4:

उदाहरणमनुसृत्य विशेण विशेष्यमेलनं कुरुत-

यथा - विशेषण	विशेष्य
सम्पूर्णं	भारते
(क) मौखिकम्	(1) ज्ञानम्
(ख) मनोगताः	(2) उपकारः
(ग) महान्	(3) भावाः
(घ) टङ्किता	(4) विनिमयः
(ङ) मुद्राविहीनः	(5) सामग्री

उत्तर 4:

- (क) मौखिकम् → (1) ज्ञानम्
(ख) मनोगताः → (2) उपकारः
(ग) महान् → (3) भावाः
(घ) टङ्किता → (4) विनिमयः
(ङ) मुद्राविहीनः → (5) सामग्री

प्रश्न 5:

अधोलिखितपदयोः सन्धिं कृत्वा लिखत-

पदस्य	+	अस्य
तालपत्र	+	उपरि
च	+	अतिष्ठत
कर्गद	+	उद्योगे
क्रय	+	अर्थम्
इति	+	अनयोः
उपचार	+	अर्थम्

उत्तर 5:

पदस्य	+	अस्य	=	पदस्यास्य
तालपत्र	+	उपरि	=	तालपत्रोपरि
च	+	अतिष्ठत	=	चातिष्ठत
कर्गद	+	उद्योगे	=	कर्गदोद्योगे
क्रय	+	अर्थम्	=	क्रयार्थम्
इति	+	अनयोः	=	इत्यनयोः
उपचार	+	अर्थम्	=	उपचारार्थम्

प्रश्न 6:

उदाहरणमनुसृत्य अधोलिखितेन पदेन लघु वाक्य निर्माणं कुरुत-

यथा- जिज्ञासा - मम मनसि वैज्ञानिकानां विषये जिज्ञासा अस्ति

(क) आवश्यकता -

(ख) सामग्री -

(ग) पर्यावरण सुरक्षा -

(घ) विश्रामगृहम् -

उत्तर 6:

(क) आवश्यकता - अद्य तु लेखनार्थं कर्गदस्य **आवश्यकता** नास्ति।

(ख) सामग्री - टंकित **सामग्री** अधुना न्यूना एव प्राप्यते।

(ग) पर्यावरण सुरक्षा - वृक्षेभ्यः **पर्यावरण** सुरक्षा भवति।

(घ) विश्रामगृहम् - जनाः तीर्थेषु **विश्रामगृहम्** अन्वेषयन्ति।

प्रश्न 7:

उदाहरणानुसारम् कोष्ठकप्रदत्तेषु पदेषु चतुर्थी प्रयुज्य रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत-

यथा - भिक्षुकाय धनं ददातु। (भिक्षुक)

(क) पुस्तकं देहि। (छात्र)

(ख) अहम् वस्त्राणि ददामि। (निर्धन)

(ग) पठनं रोचते। (लता)

(ङ) रमेशः अलम्। (सुरेश)

(च) नमः। (अध्यापक)

उत्तर 7:

(क) **छात्राय/छात्रेभ्यः** पुस्तकं देहि।

(ख) अहम् **निर्धनाय** वस्त्राणि ददामि।

(ग) **लतायै** पठनं रोचते।

(ङ) रमेशः **सुरेशाय** अलम्।

(च) **अध्यापकाय** नमः।